

**concerto
BUDAPEST**

zene szenvedéllyel

MATUZ 70

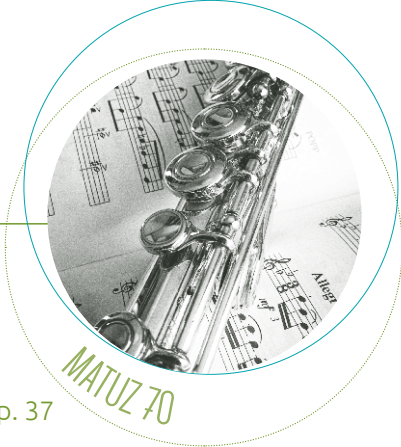
MAGYAR KINCSEK

2017.01.07. 19:30

PESTI VIGADÓ

2017. JANUÁR 7.
SZOMBAT 19:30

Pesti Vigadó

BOZAY ATTILA

Pezzo concertato (1990) No. 3., op. 37

KOCSÁR MIKLÓS

Concertino per due flauti, cembalo ed archi

DUBROVAY LÁSZLÓ

Concerto fuvolára és tizennégy vonósra

szünet

KODÁLY ZOLTÁN

Nyári este

PETROVICS EMIL

Fuvolaverseny

Közreműködik

Matuz István és **Kaczander Orsolya** - fuvola

Vezényel

Rácz Zoltán

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR

Concerto Budapest Magyarország egyik vezető nagyzenekara, történelmi múlttal és a fiatal zenészek dinamizmusával. Nagy ívű és innovatív műsor-szerkesztésével, egyéni hangzásával új szint hozott a magyar zeneéletbe. Művészeti igazgatója 2007 óta Keller András, hegedűművész, karmester, a londoni Guildhall School of Music and Drama hegedű professzora.

A *Magyar Kincsek* sorozatának második hangversenyén nemcsak zeneművek alakjában élénk táruló gazdagsággal találkozhat a koncertlátogató, hanem egy hús-vér kincssel is: a hetvenéves Matuz Istvánnal, akit semmiképp sem túlzás a magyar zenekultúra egyik meghatározó értékének nevezni. Ha van, lehetnek egy hangszernek prófétái, akkor elmondható: Matuz a fuvola és a modern fuvolajáték prófétája volt az elmúlt fél évszázad során. Aligha véletlen, hogy Hartai Ferencnél és Kovács Lórántnál végzett hazai tanulmányai befejeztével hamar külföldre került: előbb a brüsszeli Conservatoire Supérieur tanársegédje, majd, a liège-i Opéra de Wallonie szólófuvolása lett. 1978-ban, majd 1980/81-ben a Pierre Boulez alapította párizsi kortárs zenei műhely, az IRCAM (Institut de Recherche et de Coordination Acoustique-Musique) ösztöndíjasa, ezzel egyidejűleg Európa-szerte, később pedig sok éven át Amerikában és Japánban is koncertezik. Neve és tevékenysége ma már velünk együtt élő legenda: művészete a fiatalabb korosztály számos jeles képviselőjét inspirálta, a fiatalon elhunyt Gyöngyössy Zoltántól, Dratsay Ákoson át Ittész Gergelyig.

Mi az, ami Matuz Istvánban egyedülálló? Nála a tökéletes hangszeres biztosság, a mesterien uralt hangszeres hang, a makulátlan intonáció és a manuális virtuozitás csupán alap. Ami minderre ráépül, az egyfelől a látnokian innovatív szellem, amely a Kossuth-díjas Matuzt a fuvola zseniális megújítójává avatta. Mesterien elsajátította és tanította az úgynevezett körkörös vagy folyamatos légzést, amelynek segítségével a játékos korábban elképzelhetetlenül hosszú dallamvonalakat játszhat megszakítás nélkül, s emellett kettős-, hármashangzatokat varázsol elő hangszeréből a megfúvás új módszerei és új billentyűkombinációk segítségével. Másfelől Matuz Istvánt lenyűgöző repertoárismeret és tiszteletreméltó elfogulatlanság is jellemzi: megszólaltatta a teljes magyar és nemzetközi fuvolarepertoárt.

A koncert során Kaczander Orsolya fuvolaművész lesz partnere, mely garantálja az est művészi kvalitását. Concerto Budapest szólistájának ihletett játéka remekül aknázza ki a hangszer sajátos adottságait, mely lent telt és dús, fent karcsún szárnyaló és hajlékony. Zenei személyisége igazán szenzitív, és Matuz Istvánhoz hasonlóan őszinte szeretettel és odaadással fordul a művek felé. Muzikálisan érzékeny karaktere kiváló technikai tudással párosul.

A hangverseny karmestere a Kossuth-díjas Rácz Zoltán személyében egy olyan muzsikus, aki egyrészt ütőhangszeres előadóként maga is Matuzhoz méltó, világraszóló hangszeres géniusz, másrészt előadóként – a korszakalkotó Amadinda Ütőegyüttes vezetőjeként – ugyanannak az elfogulatlan, szolgálattevő szellemnek a jegyében szólaltat meg minden hangszerére komponált kortárs művet, amelyben Matuz is munkálkodik.

Csengery Kristóf

BOZAY Attila Pezzo concertato (1990) No. 3., op. 37

Bozay Attila életművének visszatérő jellegzetessége, hogy bizonyos hangszeres műveit – talán szabadulni igyekezőn a zenetörténet során megcsontosodott műfajmegjelölések merev kategóriáitól – egyszerűen csak a *pezzo* (azaz: darab) megjelöléssel látta el. Számos ilyen kompozíció akad a műjegyzékben: egy *Pezzo d'archi*, három *Pezzo sinfonico* és szintén három *Pezzo concertato*. Utóbbiak rendhagyó versenyműszerű kompozíciók: az első brácsára és zenekarra, a második citerára (a zeneszerző kedves, saját maga által megszólaltatott hangszerére), a harmadik fuvolára készült. A *Pezzo concertato* no. 3 (op. 37) ajánlása Sebők Erikának szól, a kompozíciós munka befejezését (1990) követően 1991 októberében hangzott fel először közönség előtt a mű, „*melyben a fuvolát kísérő zenekar összeállítása mentes a különlegességtől, s az egész mű is mintha szándékosan kerülné a »szabálytalan egyéniség«* ódiúmát” – írja a zeneszerző monográfiája, Olsvay Endre. Nem csoda, ha így van, hiszen a mű öt évvel a *Csongor és Tünde* bemutatása után keletkezett, vagyis ez már a hagyományos hanghoz visszavezető utat kereső Bozay zenéje. A zenekari írásmód egyszerű, a tematikus ökonómia „szabad füllel” is hallható, a futamokban és figurációkban bővelkedő, mutatós fuvolaszólam szuggesztív és indulatokban gazdag.

KOCSÁR Miklós Concertino per due flauti, cembalo ed archi

„Zeneszerzői érdeklődésem a '90-es évek elejétől kezdve az új (régí-új) hangzásidélok keresésének, felfedezésének jegyében telt” – idézi Kocsár Miklóst monográfiája, Gerencsér Rita, majd immár ő maga folytatja: „*Szimfonikus alkotásai fokozatosan a hagyományok felé fordulnak, kórusműveinek hangja, formálása, harmóniavilága egyszerűsödik, klasszicizálódik*”. E klasszicizálódás dokumentuma, ezúttal nem vokális, hanem hangszeres területen a *Concer-*

tino per due flauti, cembalo ed archi (Concertino két fuvolára, csembalóra és vonósokra) című alkotás is, amely már címével is jelzi, hogy adósa a barokk-klasszikus hagyománynak, amelyben szintén találunk két fuvolára komponált, csembaló és kamarazenekar kíséretével megszólaló versenyműveket. *Hang-szín-játékok* címmel Kocsár 1993-ban komponált egy kétfuvolás művet, amelyet a Berényi Bea–Dratsay Ákos művészpár mutatott be 1994-ben, Kecskeméten: ez volt az előzménye annak, hogy 1999-ben ezt a versenyművet is nekik dedikálta a szerző. Ezt a kompozíciót szintén Kecskeméten mutatták be, majd rádiófelvételt készítettek belőle. A mű tolmácsolásakor a Concerto Budapest szólófuvolása, a kortárs repertoár előadásában szólistaként és kamaramuzsikusként egyaránt jelentős tapasztalatokkal rendelkező Kaczander Orsolya Matuz István partnere.

DUBROVAY László Concerto fuvolára és negyven vonósra

A műsor következő fuvolás száma, Dubrovay László Concerto fuvolára és negyven vonósra című kompozíciója 1979-ben készült Matuz István számára. A mű Dubrovay azon kompozíciói sorába tartozik, amelyben a szerző a hangszerek legújabb játéktechnikai lehetőségeit használja, ezúttal a fantasztikus képességű fuvolaművésszel való együttműködés eredményeképpen. Így kétpólusú hangrendszerében, mikrokromatikus anyagában akkordokat, csúszó hangokat, csúszó akkordokat, akkordtremolókat, átbillenő multifon hangzásokat használ, míg a mű végén a természetes felhangrendszerben a C hang felhangjaiból, füttyülő felhangjaiból épít hangszínmelódiát, hangfolyamatokat. A mikrokromatikus zenei réteghez járul a vonóskar polifon, többretegű, grafikus hangmozgásokra épülő akkordokat, hangtömböket használó hangzásvilága, a mű végén pedig a C hangnak a természetes és mesterséges flageolett hangjai, glissandói, hangszínmodulált hangjai teremtik meg a kompozíció különleges atmoszféráját. Az eredmény egy új zenei világ, az előadás a mű ősbemutatója.

KODÁLY Zoltán Nyári este

Az est egyetlen nem fuvolára írott, szimfonikus darabja olyan magyar kincs, amelynek mindeddig nem jutott osztályrészül a kvalitásait megillető figyelem. Kodály huszonnégy évesen, 1906 nyarán, egy Adria-parti vakáci-

őn vázolja fel a *Nyári estét*, ezt a költői hangvételű természeti tablót, mely pentaton dallamaival, impresszionisztikus hangvételével és kamarazenei részletekben bővelkedő hangszerelésével a magyar népi-nemzeti hang és a mediterránum iránti vonzódás keveredésének szép példája – majd Toscanini biztatása nyomán éppen kétszer annyi idősen, 1930-ban dolgozza át a művet, amelyet a partitúra előszavában is hálás szavakkal említett olasz karmester, a mű ajánlásának címzettje mutat be, először New Yorkban, majd Budapesten is. A Nyári este – néhány más Kodály-mű: a *Concerto*, a *Szimfónia*, a *Czinka Panna balladája* és a *Zrínyi szózata* sorsában osztozva – mindmáig nem talált helyet a magyar hangversenyéletben.

PETROVICS Emil Fuvolaverseny

A koncert záró száma hatását el nem tévesztő, mutatós finálé, noha csupán egy mindössze huszonhét éves alkotó zeneakadémiai vizsgadarabja. Petrovics Emil *Fuvolaversenye* a zeneszerző első szimfonikus műve, 1957-ből. A dedikáció az azóta világhírűvé lett Adorján Andrásnak szól, noha az ősbemutatót Adorján akadályoztatása miatt Kovács Imre abszolválta. A darab hangvételében érezhető az ötvenes évek magyar versenymű-termésének ösztönző jelenléte, konkrétan pedig a legjelentősebb magyar fuvolaconcerto, Szervánszky Endre *Fuvolaversenyének* közelsége. A fiatal Petrovics a bartóki ösvényen haladva, magabiztosan formál: pasztorálisan ringatózó, 6/8-os nyitótételt széles ívben éneklő, szenvedélyeket sem nélkülöző lassú követ, majd feszesen ritmikus, szilaj táncfinálé zárja a kompozíciót.

01.14.

PERÉNYI - ENNEGÅRD / ZENEAKADÉMIA

Schubert / Sosztakovics / Mozart / Perényi / Engegård
#Csillagok bérlet

01.26.

MUZZIKUSOK, MUZZIKÁSOK ÉS EGY ŐSBEMUTATÓ / MÜPA

Liszt / Gyöngyösi / Dvořák / Muzsikás / Keller
#Favoritok bérlet #Tradíciók bérlet

HUNGARIAN GEMS II. / MATUZ 70

ATTILA BOZAY: Pezzo concertato (1990) No. 3., op.37

MIKLÓS KOCSÁR: Concertino per due fluti, cembalo e archi

LÁSZLÓ DUBROVAY: Concerto for flute and string orchestra

—
ZOLTÁN KODÁLY: Summer evening

EMIL PETROVICS: Flute Concerto

Featuring **István Matuz** and **Orsolya Kaczander** - flute
Conductor **Zoltán Rác**

István Matuz is one of the most intriguing Hungarian musicians of the past half century; he is an artist who, with his pioneering spirit and constant search for perfection, has exercised considerable influence on the generations of flute players coming after him. He is an extraordinarily accomplished performer who reformed the method of playing his chosen instrument, experimenting with continuous (cyclical) breathing on the flute and the technique of playing double or triple chords. To this we also find an unselfish, open-minded spirit: from the very early days, Matuz has been an enthusiastic apostle of Hungarian and foreign contemporary music, for whom many works have been written and dedicated, and who has set aside personal stylistic preferences in order to perform – since his youth – all valuable and provocative music irrespective of composer. This concert is further proof of his broad-mindedness: an orchestral work, an early, albeit rarely performed masterpiece of Kodály, Summer Evening (1906), is associated by four flute works with orchestral accompaniment. Creations by the experimental artist Attila Bozay, Miklós Kocsár, who followed traditions even in his modern works, László Dubrovay, who masterfully exploits instrumental effects, and Emil Petrovics, an artist who has continued along the path marked out by Bartók, represent four different worlds. Zoltán Rác, a unique instrumental phenomenon as percussionist, conducts this concert; his openness towards music is similar to that of Matuz. István Matuz is partnered in Miklós Kocsár's Concertino for Two Flutes by Orsolya Kaczander, solo flautist with Concerto Budapest.

www.concertobudapest.hu

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Nemzeti Kulturális Alap

hetiválasz

VizPlusz kedvezménykártya
www.vizpluszkartya.hu